

Kokoviljasäilörehu sopii lihanautojen karkearehuksi

Kokoviljasäilörehu voidaan korjata nurmirehun korjuukalustolla ja varastoida nurmisäilörehun tavoin. Siten nautakarjatilán rehunkorjuussa tarvitaan parhaimmillaan vain yksi korjuukoneketju. Nurmisäilörehun korjuu- ja säilöntämenetelmien käyttö viljan korjuuseen tulee huomattavasti edullisemmaksi kuin jyväsadon leikkuupuinti ja sadon varastointi kuivaamalla.

Kokoviljasäilörehun sadonkorjuu onnistuu parhaiten kasvuston suoraan korjaavilla koneilla, kuten kaksoissilppurilla ja kelasilppurilla. Kun käytetään esikuivattua rehua korjaavia koneita, kasvusto on niitettävä ennen korjuuta. Tämä voi aiheuttaa huomattavaa jyvähävikkiä. Nopeimmin viime vuosina yleistynyt esikuivatun säilörehun korjuumenetelmä on pyöröpaalaus. Menetelmä edellyttää niittoa ja paalausta, mutta seurauksena on niin suuri jyvähävikki, että menetelmää ei tulisi käyttää kokoviljasäilörehun korjuussa.

Kokoviljasäilörehu suositellaan korjattavaksi taikinatusasteella, jolloin jyvissä on vielä jäljellä käymiseen tarvittavaa sokeria. Ohra saavuttaa taikinatusasteen 4-5 viikkoa ja kevätvehnä 6-7 viikkoa tähkimisen jälkeen. Taikinatusasteeseen kokoviljakasvuston kuiva-ainepitoisuus on noin 35 %.

Ohrasta parasta kokoviljasäilörehua

Kokoviljasäilörehun käyttöä ruokinnassa rajoittaa eniten heikko sulavuus. Sato koostuu heikosti sulavista korsista ja hyvin sulavista jyvistä. Siten kokoviljasäilörehun sulavuus riippuu ratkaisevasti siitä, paljonko viljakasvustossa on kortta ja jyvää.

Kasvukauden sääolosuhteet voivat vaikuttaa kokoviljasäilörehun satomäärään ja rehun laatuun. Esimerkiksi kuivuuden takia lyhyeksi jäävässä viljakasvustossa saattaa jyväsadon osuus kasvaa poikkeuksellisen suureksi, mikä parantaa sadon sulavuutta ja laatua. Kokoviljasäilörehun viljelyssä kannattaa käyttää tavanomaista myöhäisempiä lajikkeita, jotka voivat pitemmän kasvuaikansa ansiosta tuottaa aikaisia lajikkeita suuremman sadon.

Ohra soveltuu meillä viljeltävistä rehuviljoista parhaiten kokoviljasäilörehuksi. Tämä johtuu siitä, että ohran kokoviljasato sisältää suhteellisesti enemmän jyviä kuin

vehnän tai kauran kokoviljasato. MTT:n Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasemalla vuonna 1995 tehdyssä kenttäkokeessa kaura- ja kevätvehnäsadon sulavuus (D-arvo) oli keskimäärin runsaat 10 % heikompi kuin ohran.

Ohran heikkoutena on kuitenkin heikohko laonkestävyys. Siksi ohran käyttö seosviljelyssä yhdessä palkokasvien kanssa ei ole välttämättä järkevää. Kaura ja kevätvehnä soveltuvatkin viljelyteknisiltä ominaisuuksiltaan ohraa paremmin virna- ja herneseoksien tukikasveiksi.

Kokovilja voi korvata nurmisäilörehun loppukasvatuksessa

Vaikka kokoviljasäilörehun viljelyssä on viljelytekniisiä etuja, sen viljelyn järkevyyden ratkaisee pitkälti rehun tuotantovaikutus ruokinnassa. Kokoviljasäilörehu on ollut mukana viidessä Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasemalla tehdyssä sonnien ruokintakokeessa. Koe-eläimet ovat olleet sekä liharoturisteytyksistä syntyneitä sonnivasikoita että maitorotuisia sonneja.

Ruokintakokeissa käytettyjen kokoviljasäilörehujen säilöntä on onnistunut poikkeuksetta hyvin, ja sitä on voitu käyttää nurmisäilörehun tavoin ympärivuotisesti sonnien ruokinnassa. Vaikka kokoviljasäilörehu voi periaatteessa säilyä hyvin ilman säilöntäainetta, kannattaa säilönnässä aina käyttää samoja happopohjaisia säilöntäaineita kuin nurmisäilörehua säilöittäessä. Säilöntäaineen käyttömäärä voi olla sama kuin nurmirehujen säilönnässä. Kokoviljasäilörehu kannattaa varastoida pitkiin kapeisiin silloihin, jolloin rehun pilaantumisen altis leikkuupinta pysyy pienenä. Nopea syöttö vähentää ruokintavaiheen aikaista rehun pilaantumista.

Kokoviljasäilörehu voi sonnien loppukasvatuskauden aikana korvata kokonaan nurmisäilörehun. Kun ruokinnassa käytetty kokoviljasäilörehu on korjattu ohrasta kasvuston taikinatuulentumisvaiheessa, sonnien kasvunopeus vastaa melko hyvin nurmisäilörehulla ruokittujen sonnien kasvunopeutta. Ruukissa tehdyissä kokoviljakokeissa sonnit ovat saaneet väkirehua päivittäin 0,8 % eläimen elopainosta, ja väkirehu on ollut tavallisimmin litistettyä ohraa. Väkirehuruokintaan lisätyllä rypsilä (500 g/päivä) on korvattu vastaava ohramäärä väkirehuannoksessa. Valkuaisrehulisä on tavallisesti nopeuttanut sonnien kasvua kokoviljaruokinnalla.

Erkki Joki-Tokola ja Arto Huuskonen, MTT

*Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 2/2002: 12
erkki.joki-tokola@mtt.fi
puh. (08) 2708 4503*